

Biri hakaret ettiğinde ona verilecek cevap hakaret oyununa girmemektir demiş Seneca. Duymazdan gel ve hatta espri haline getir. Sana tembel diyorsa, nefes alabilmem bile mucize de, aptal diyene konuşmayı öğrenmem sekiz yılımı almış, çirkin diyene eşekler bile yüzünü çeviriyor benden de.

Anlamsız sözün anlamsızlığını ona karşı koyarak göstermek zor, hakaret de anlamsız sözlerden, o sebeple lafı itekleyerek uçurumdan aşağıya göndermek en iyisi.

Yine de tabii zor bu. Egona söz geçirebilmek. Kendinden aptal olduğunu *yakînen bildiğin* birinden *aptal* sözünü duyduğunda ona *hakettiği cevabı* vermeden bırakmak zor. Nefsin yanıyor orada, dilin dönmek ve yıldırımlarını boşaltmak istiyor. Nasıl duracaksın?

Bir de şu, tabii: Hakaret oyununa girmemek için karşıdakine eyvallahın da olmamalı. Ona muhtaç olduğunu düşünmemelisin ve o da düşünmemeli. Maksudımız hakareti kabul etmek değil, sahibiyile beraber boşluğa göndermek. Boşluğun önüne muhtaçlık varsa bunu yapamazsın. Bir köle efendisinin hakaretlerine *ukalaca* sayılacak şekilde böyle cevaplar veremez. O halde köleyken hakarete sadece susabilirsin.